

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ № 12
ЩОДО РОЗВИТКУ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ
ШКІДНИКІВ ТА ХВОРОБ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
КУЛЬТУР У ГОСПОДАРСТВАХ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
за третю декаду квітня 2021 року**

Протягом третьої декади квітня на території Луганської області спостерігалася переважно прохолодна та дощова погода, в останні дні декади спостерігається потепління. Середньодобова температура повітря за звітний період становила +8,7...+9,7° С. Максимальна температура повітря підвищувалась до +19,0...+19,8° С тепла, мінімальна температура повітря понижалася до -0,2...-3° С, середня вологість повітря коливалася в межах 59-67%. Відмічались опади у вигляді дощу 5,8-19,4 мм, максимально – 29,3 мм (Новопсковський р-н). Спостерігалися заморозки.

Досить прохолодна погода третьої декади квітня (коливання нічних та денних температур), опади у вигляді дощу не сприяли активному розвитку фітофагів у посівах сільськогосподарських культур. Але з подальшим потеплінням слід очікувати стрімкого розвитку шкідників у посівах сільськогосподарських культур та зростання шкодочинності.

Спеціалістами відділу постійно ведеться спостереження за фітосанітарним станом посівів та вчасно надсилаються сигналізаційні повідомлення.

Фенологія культур

Озима пшениця – кущіння
Озимий ріпак – стеблуння
Ярий ячмінь, овес – сходи – 3 лист
Горох – сходи – перша пара листків
Багаторічні трави – стеблуння
Сад – оголення суцвіть
Картопля – посадка

БАГАТОЇДНІ ШКІДНИКИ

Озима совка

Триває живлення гусениць озимої совки в посівах озимої пшениці, озимого ріпаку. Середня чисельність фітофага 0,5-1 екз/кв.м. Гусениці знаходяться у V-VI віці. Осередково відмічається початок лялькування гусениць. Масове лялькування гусениць очікується першій декаді травня.

Піщаний мідляк

Триває живлення жуків піщаного мідляка у посівах сільськогосподарських культур. Відмічається незначне пошкодження рослин озимої пшениці (попередник – соняшник), багаторічних трав, гороху. Чисельність піщаного мідляка на полях 0,7-2,0 екз на кв.м, максимально – 3 екз (багаторічні трави).

Жуки своєю діяльністю призводять до повної загибелі рослин на ранніх стадіях розвитку або значного послаблення.

Оленка волохата

З 28-го квітня в теплі сонячні дні відмічається початок льоту шкідника за чисельності 1-2 екз/деревина (абрикос). Значні пошкодження цей шкідник завдає в посушливі роки. Після цвітіння садів оленка волохата мігрує на поля і живиться квітами злаків, рослинами родини хрестоцвітих.

На невіддях, в теплу сонячну погоду триває літ **ріпакового білана** (в полі зору 1-2 метелики).

Хрестоцвіті клопи

Хрестоцвіті клопи шкодять у посівах багаторічних трав. Клопи і їх личинки є шкідниками, вони можуть пошкоджувати не тільки листя, а й молоді пагони, квітконоси, викликаючи опадання квітів і насінники, вони проколюють хоботком шкірочку рослини і висмоктують сік, тим самим послаблюючи його. На пошкодженому місці з'являються жовті плями, дірочки, рослина в'яне і може загинути.

Хрестоцвіті блішки

У звітному періоді триває заселення фітофагом посівів озимого ріпаку. Прохолодна погода стримує активне заселення, живлення проходить мляво. Чисельність шкідника становить 2-4 екз/кв.м, пошкоджено до 4% рослин, переважно в слабкому ступені. Найбільшої шкоди жуки завдають рослинам саме у весняний період. В подальшому, при встановленні сухої та теплої погоди, слід очікувати масове заселення шкідником посівів озимого ріпаку.

Дротяники та несправжні дротяники

Триває живлення дротяників й несправжніх дротяників у посівах сільськогосподарських культур. Найбільшої шкоди дротяники завдають посівам ріпаку, де попередником були багаторічні трави, а також забур'янені пириєм повзучим посіви. Дієвим заходом проти шкідників є протруєння посівного матеріалу, а також оптимальні строки сівби з внесенням добрив і підживлення для посилення початкового росту рослин.

ШКІДНИКИ ТА ХВОРОБИ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Хлібний турун

У звітному періоді триває живлення личинок хлібного туруна у посівах озимої пшениці. Личинки знаходяться у II та III віці. Живлення личинок навесні триває (в залежності від їх віку і температурного режиму) 5-7 тижнів. Личинки туруна об'їдають листочки сходів, при цьому пошкоджені рослини набувають характерного змочаленого вигляду. Фітофагом пошкоджено 0,3-0,5%,

максимально 1% рослин в слабкому ступені за чисельності шкідника 0,5 екз/кв.м.

Хлібна смугаста блішка

У теплі сонячні дні відмічається заселення злакових бур'янів, у крайових смугах – рослин озимих зернових жуками **хлібної смугастої блішки**.

Насамперед шкідливими блішки будуть в ярині пізнього строку посіву, особливо у разі засушливої жаркої погоди в травні.

Злакова п'явиця

Початок виходу злакової п'явиці із місць зимівлі відмічається з 13 квітня. Жуки виходять з ґрунту і розселяються на полях у пошуку кормових рослин. Дорослі особини пошкоджують листя озимих злаків, а з дикорослих – пирій, вівсюг, кострицю. Жуки вигризають поздовжні отвори в листках у фазі трубкування і колосіння ячменю, вівса та пшениці, особливо твердої.

Злакові мухи

Масового льоту злакових мух у третій декаді квітня не відмічається у зв'язку з прохолодною погодою.

На 100 помахів сачка уловлюється 2-6 екз, максимальна – 8 екз **чорної пшеничної мухи**. Яйцекладка не відмічалася.

В середині звітного періоду відмічено початок лялькування **гессенської та шведських мух** у посівах озимих зернових культур. Виліт мух очікується на початку травня.

Клоп шкідлива черепашка

Наприкінці квітня відмічається початок заселення посівів озимини клопом шкідливою черепашкою. Середня чисельність клопів у крайових смугах посівів становить 0,2-1 екз/кв.м. Масовий переліт очікується на початку травня. Терміни вильоту клопа-черепашки значно коливаються в залежності від характеру погодних умов весни. У роки з теплою весною міграція клопа-черепашки закінчується за 2-4 дні, з холодною весною – за 10-14 днів. Пошкодження клопами рослин у фазі куціння спричиняє пожовтіння та відмирання центрального листка, на початку виходу рослин у трубку – загибель центрального стебла.

Хвороби озимої пшениці

Кореневими гнилями, борошнистою россою та септоріозом уражено 2-4% рослин на 3-6% обстеженої площі. **Снігова пліснява** уражено 0,5% обстеженої площі, рослин 0,5%. Прояв хвороб спостерігається на нижньому ярусі листя (минулорічному), зараження молодого листя озимини хворобами не виявлено.

Випадання опадів у звітному періоді в подальшому сприятиме наростанню хвороб у посівах, особливо в загущених посівах з високим рівнем азотного

удобрення. Проведення хімічних захисних заходів найбільш ефективно, коли поширення патогенів перебуває на рівні економічного порогу шкідливості, агротехнічні роботи потрібно проводити постійно, на протязі року.

ОЗИМИЙ РІПАК

Триває заселення та шкідливість **прихованохоботників, хрестоцвітих блішок** у посівах озимого ріпаку. Чисельність хрестоцвітих блішок в сонячні теплі дні становить 2, максимально 4 екз, при заселенні 2-4% рослин. Активність і шкідливість блішок збільшується у жарку посушливу погоду.

Враховуючи те, що за температури понад +15° С у суху сонячну погоду цей шкідник за чисельності понад 5 екз/кв.м здатен повністю знищити сходи культури, захист сходів від них – важлива ланка у системі захисту ріпаку. Захист посівів проводять за наявності 3-5 блішок на кв.м.

Відмічається пошкодження рослин ріпаку **піщаним мідляком** (0,4-2 екз/кв.м), пошкоджено до 2% рослин.

Стан посівів ріпаку покращують агротехнічними заходами (боронування, розпушування міжрядь, підживлення азотними добривами).

ШКІДНИКИ ГОРОХУ

При обстеженні сходів гороху було виявлено початок заселення посівів **бульбочковими довгоносиками та піщаним мідляком**. Виявлено поодинокі пошкоджені рослини у крайових смугах посівів. Найбільш небезпечними є пошкодження семядолей і точки росту. Пошкодження бульбочкових довгоносика призводять до зниження врожаю, погіршення якості насіння і зниження вмісту азоту в рослинах і безпосередньо в ґрунті. Жуки не перестають харчуватися навіть вночі, тому всього за добу можуть завдати серйозної шкоди.

БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ

На підростаючому листі люцерни триває живлення **бульбочкових довгоносиків, фітономусів**, чисельність шкідників становить – 0,5-1,2 екз/кв.м, максимально – 3 екз. Прохолодна погода не сприяє активному живленню фітофагів.

За чисельності 5-8 жуків на кв.м посіви обприскують дозволеними до використання інсектицидами.

Шкідники овочевих культур

Хрестоцвіті блішки

На сходах редиски та капусти відмічається заселення хрестоцвітими блішками. Пошкодження рослин у слабкому ступені. При сприятливих умовах (суха та тепла погода) шкодочинність блішок може бути значною. Необхідно планувати захисні заходи.

Наприкінці квітня відмічається початок льоту **капустяної мухи**. Найбільш шкодочинним є перше покоління, оскільки його личинки пошкоджують розсаду

в парниках і молоді рослини в полі. Пошкоджені рослини капусти затримуються в рості, їхнє коріння загниває, листя прив'ядає і набуває синювато-свинцевого відтінку. Значно пошкоджені рослини гинуть.

У третій декаді квітня відмічається початок льоту **капустяного білана** на невгіддях. Інтенсивність льоту метеликів слабка: 1-2 екз. у полі зору.

ШКІДНИКИ ЯБЛУНЕВОГО САДУ

В теплу погоду у звітному періоді продовжувався вихід та живлення на бруньках дерев **садових довгоносиків**. Чисельність шкідників становить 1,5-1,8 екз, максимально – 6 екз на дерево. За сприятливих погодних умов квітня слід очікувати зростання чисельності та шкідливості довгоносиків.

Відмічається вихід з гнізд гусениць **білана жилкуватого** та **золотогуза**. Відмічається початок відродження гусені **листокрутки**.

**Інформація
щодо поширення і чисельності шкідників сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за III декаду квітня 2021 року**

Форма № 1

№ п/п	Назва культури	Обстежено, тис га	Назва шкідника	Заселено, %		Чисельність						Пошкоджено (сисними – заселено), рослин, брун., листків, суцвіть, плодів, %		Ступінь пошкодження, %		
				площ	рос-н (дерев)	од. вим.	іма-го	яйце	личинки		енто-мофаг	середній	макс.	слаб.	сер.	сил.
									екз.	вік						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Озима пшениця	3,22	хлібний турун	9	0,3	екз/кв.м	–	–	0,5-1	II-III	–	0,3	1	100	–	–
2	Озима пшениця	3,22	дротяники	5	0,4	екз/кв.м	–	–	0,5-1	–	–	0,4	1	100	–	–
3	Озима пшениця	3,22	озима совка	8	0,4	екз/кв.м	–	–	0,5-1	V-VI	–	0,4	2	100	–	–
4	Озима пшениця	3,22	хлібна смугаста блішка	12	1,2	екз/кв.м	1,3-3	–	–	–	–	1,2	4	100	–	–
5	Озима пшениця	3,22	злакова п'явиця	3	0,1	екз/кв.м	0,3	–	–	–	–	0,1	0,5	100	–	–
6	Озима пшениця	3,22	чорна пшенична муха	8	–	екз/100 пом.сачка	1-4, макс. – 6	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Озима пшениця	3,22	піщаний мідляк	12	0,6	екз/кв.м	0,5-2	–	–	–	–	0,6	2	100	–	–
8	Озимий	0,1	хлібна	11	1,3	екз/кв.м	2	–	–	–	–	1,3	4	100	–	–

	ячмінь		смугаста блішка													
9	Ярий ячмінь	0,05	хлібна смугаста блішка	16	0,3	екз/кв.м	1	–	–	–	–	0,3	1	100	–	–
10	Озимий ріпак	0,6	хрестоцвіті блішки	20	4	екз/кв.м	2-5	–	–	–	–	4	6	100	–	–
11	Озимий ріпак	0,6	приховано- хоботник	6	0,5	екз/рос	0,2-1	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–
12	Озимий ріпак	0,6	піщаний мідляк	6	0,5	екз/кв.м	0,4-2	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–
13	Озимий ріпак	0,6	озима совка	5	0,4	екз/кв.м	–	–	0,5- 1	V- VI	–	0,4	2	100	–	–
14	Горох	0,01	бульбочкові довгоносики	15	1	екз/кв.м	0,2-1	–	–	–	–	1	2	100	–	–
15	Багаторічні трави	0,25	бульбочкові довгоносики	10	1,2	екз/кв.м	1,1-3	–	–	–	–	1,2	2	100	–	–
16	Багаторічні трави	0,25	дротяники	9	0,6	екз/кв.м	–	–	0,5- 1	–	–	0,6	2	100	–	–
17	Багаторічні трави	0,25	фітономуси	10	0,8	екз/кв.м	0,5-3	–	–	–	–	0,8	2	100	–	–
18	Сад	0,1	садові довгоносики	35	2,5	екз/д	1,8-6	–	–	–	–	2,5	12	100	–	–

Інформація
щодо ураження хворобами сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за III декаду квітня 2021 року

№ з/п	Назва культури	Обстежено, тис. га	Назва хвороби	УРАЖЕНО, %						Розвиток хвороб, %	Загинуло рослин, %
				Площ	Рослин		Назва ураженого органу	Органів рослин			
					Сер.	Макс.		Сер.	Макс.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Озима пшениця	3,22	Септоріоз	6	1,5	4	листя	1,5	4	0,4	–
2	Озима пшениця	3,22	Борошниста роса	5	1,3	3	листя	1,5	3	0,3	–
3	Озима пшениця	3,22	Кореневі гнилі	4	1,0	3	корені	1,2	3	0,5	–
4	Озимий ріпак	0,6	Пероноспороз	8	1,8	4	листя	2,5	5	0,5	–

Інформація
щодо льоту метеликів лускокрилих комах у господарствах Луганської області
за III декаду квітня 2021 року

№ п/п	Назва культури, стації	Площа, тис. га		Шкідник		Інтенсивність льоту			Співвідношення, %		Середня кількість яєць на самку
		Обстежено	Заселено	Назва	Покоління	Один. обліку	Чисельність, екз.		Самиці	Самці	
							сер.	макс.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Невгіддя	0,07	–	Капустяний білан	I	екз./в полі зору за 10 хв	1	2	–	–	–
2	Невгіддя	0,07	–	Ріпаковий білан	I	екз./в полі зору за 10 хв	1	2	–	–	–